

Medborgarrättsrörelsen i Sverige 50 år!

I år är det alltså 50 år sedan som Medborgarrättsrörelsen grundades av regeringsrådet Gustaf Petrén i samarbete med Anne Marie Bratt dåvarande ordförande för Nya Tisdagsklubben (en anti-nazistisk och anti-kommunistisk förening). För att minnesgöra detta har styrelsen tagit fram en jubileumsskrift. I denna skrift finner vi, förutom nyskrivna texter, även en del äldre material. Skriften eller snarare boken (den är på över 300 sidor!) blir därmed ett slags bokslut över föreningens verksamhet under 50 år, för både nutid och eftervärld att begrunda.

Här följer ett avsnitt ur bokens inledning:

”Likaså var Gustaf Petrén tidigt ute och kritiserade bristen på normkontroll inom svenskt rättsväsende. Han hade bland annat en infekterad debatt i mitten av 1950-talet med den dåvarande utrikesministern Östen Undén om domstolarnas lagprövningsrätt, d.v.s. deras rätt att underkänna lagar som de ansåg stred mot grundlagen. Det tyckte Undén i känd socialdemokratisk anda att de inte hade. Politikernas lagar gällde till bokstaven ty de var folkets representanter och kunde därför av princip inte hämmas av några förmodat ”borgerligt juridiska” instanser eller ”förlegade” maktodelningsprinciper.

Det är först långt senare (2010) som Petréns önskemål om domstolarnas lagprövningsrätt blev förverkligade, men inte utan hårt motstånd från anti-konstitutionalister i Östen Undéns efterföljd. Läggs därtill att Gustaf Petrén var en av de första som insåg värdet av Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna som en säkerhetsventil för medborgarna gentemot en arrogant svensk statsmakt som inom sitt eget system ganska enkelt kunde sätta sig på den enskilde medborgaren och hindra denne från att få sina rättigheter tillgodosedda. Olof Palme – Undéns själsfrände i dessa frågor – myntade det för hans rättssyn föga smickrande uttalandet om Europadomstolen (EKMR) som ”Gustaf Petréns lekstuga” (presskonferens i Strasbourg 1983).

Medborgarrättsrörelsen kämpade dessutom i sitt vardagliga arbete länge och envist för rättsstatens krav på förutsägbarhet inom lagstiftning och motsatte sig generalklausuler (typiska för icke-demokratier) och godtycklig och politiserad maktutövning från myndigheter.

I de följande kommer vi att få se analyser kring hur viktiga grundprinciper i en konstitutionell demokrati utvecklats, vad som fattas och felas och vad som bör göras för att korrigera. Den tidigare statsministern Göran Persson tyckte inte man

skulle ”gnälla om Sverige”, när folk berättade om gängskjutningar och bilbränder för en internationell publik. Men faktum är att utan ”gnäll” eller snarare som i vårt fall, konstruktiv kritik, så kommer det som kunde vara bättre för oss alla inte att bli det.

Och vi som arbetar ideellt i Medborgarrättsrörelsen ”gnäller” förstås inte för att vi tycker att det är roligt, utan för att vi värnar och högaktar det land och det folk som byggt det och som vi därför vill se nå sin potential och inte förfalla genom ett sekunda rätts- och demokratisystem.”

P.S. Är du medlem i förening kan du köpa boken till ett självkostnadspris om 135 kr (Normalpris ca 200:-) plus frakt direkt från förlaget. Du hittar boken [här>>>](#).

Vi är också tacksamma om du kontaktar ditt lokala bibliotek och begär att de köper in boken, så att den får den spridning vi hoppas du tycker att den förtjänar.

Om ett irrationellt politiskt ledarskap – och en hotad yttrandefrihet

I skrivande stund är ett av klimatalarmismens stora prestigeprojekt – Northvolt – på fallrepet. Inte bara det att man tappat en stor order från BMW, kineserna har dessutom svämmat över marknaden med billiga bilbatterier vilket gör att Northvolt nu sitter med skägget i den s.k. brevlådan. Under tiden har smarta entreprenörer som Harald Mix och VD:n Peter Carlsson (som, symtomatiskt för symbiosen med alarmistmedierna, upphöjts till sommarpratarnas 2023 respektive 2021), kunnat berikat sig något enormt i det man – inte minst genom att skapa osunda ljusskygga nätverk inom politik och finans – sålt de kraftigt uppblåsta aktierna i tid. Se [denna text](#) för hur märkligt och oroande detta projekt har hanteras.

De som får ta den stora smällen är dels indirekt skattebetalarna via alla dessa mer eller mindre statsägda fonder och institutioner som Riksgälden och Svensk exportkredit, vilka gett krediter i miljarder för projektet och dels den i den gröna psykosens (= ”omställningen”) vandrande kommunpolitiker som ställt upp med stora bostadsprojekt med mera.

Andra företag som krisar är även de kopplade till det guld och gröna skogar-koncept som rullats ut kring ”förnybara” [sic] energislag som vindkraft – som alldeles uppenbart inte kan bära sina egna kostnader. De tigger istället, som i fallet Kriegers flak, skattemedel för att skapa ”lönsamhet”. Som tur är har regeringen sagt nej att gå in som delägare (17/9-24) men det friar dem inte från ansvar. Man är ju faktiskt ytterst ansvarig för hur myndigheter och statliga verk som Riksgälden agerat. Det ansvaret borde man inte få undkomma!

Men tack vara medias stora ansvar som blåsbälg för den gröna bubblan, så finns det få incitament för att grillas de ansvariga politiker som borde grillas – hårt.

Hela spektaklet är inget annat än ett politiskt planeekonomiskt framdrivet fantasi-projekt där en ren ÖNSKAN om ett ”grönare” och ”utsläppsfritt” (CO2 en av livets grundmolekyler) samhälle har lett till att man plötsligt släppte normala rationella kalkyler för att istället intala sig att det räckte med en tillräckligt stark ”TRO” på betydelsen av ”omställningen” för att man skulle lyckas. Uppenbarligen räckte denna tro långt nog för en del skulle kunna berika sig själva å det grövsta (vd för Northvolt Peter Carlsson sålde aktier för ca 200 miljoner innan det började knaka på allvar) och sedan, när kalaset skulle betalas, kasta den enorma notan på medborgarna.

Rationellt ledarskap var god dröj

Detta leder oss in på vikten av ett sansat och klarsynt politiskt ledarskap. Tyvärr så tvingas vi konstatera att detta är oerhört svårt att uppnå. Av många skäl. Den ordinära politikern är ofta i händerna på dels rådgivare

och dels de medier som han misstolkar för en folkopinion. Och när medierna är infekterade av en irrationell klimatalarmism (det finns inga empiriska data som skvallrar om en domedag orsakad av ”klimatet” varken på kort eller lång sikt (se t.ex [denna](#)>> länk) och politikern i sig är dåligt insatt i vetenskapen bakom klimatet, som är mycket komplex och långt ifrån ”avgjord”, så blir det inte svårt att fatta ogenomtänkta politiska beslut med hänvisning till en påstådd ”klimatkras” eller nödvändigheten av en ”grön omställning” som han eller hon och de flesta andra har en mycket vag förståelse av vad det innebär (mest gallimatias), annat än att det låter fint.

Ett annat argument som verkligen avslöjar den i den alarmistiska dimman vandrande politikern är hänvisning till ”vetenskapen”. Den måste man ju ändå följa, resonerar han och lägger fram sina förslag om t.ex. konventioner till en olönsam och volatil vinkraft eller att förbjuda en fullt fungerande fossildriven teknik (2035) som gjort att vi kunnat skapa klimatrobusta samhällen. Faktum är att IPCC (som bildats av FN) i sina stadga har den helt ovetenskapliga grundförutsättningen att klimatdokument inte bara ska granskas innan publicering och accept av forskare utan även av politiker: ”...by experts and review by governments” som det står i stadgarna.

Detta leder till att den komplicerade och sällan entydiga klimatvetenskapen förenklas och inte sällan vinklas i de politiska sammanfattningar som både icke-expertter inom klimatet, d.v.s. journalister och politiker, sedan tar del av och som sedan förenklas och förvrids ytterligare upp till den bisarra alarmism som trumpeteras ut av FN-chefen Antonio Guterres, som talar om att vi alla ska ”koka” inom en nära framtid etc., om vi inte omdelbart slutar använda fossila bränslen (vilket skulle innebära att världen på riktigt skulle kollapsa) förstås helt utan stöd i de grunddokument (och [allmänt förnuft](#)) som han låtsas hänvisa till. Effekten blir att den icke-statsmannamässiga politikerna fattar beslut som han tror är informerade av ”vetenskapen” men som i grunden är politiskt manipulerade för att främja makt av de som ser sin chans att via nämnda alarmism ta den, medan den verkliga vetenskapen – och humanismen – talar emot alla de irrationella beslut som tas.

Man kan bara hoppas att våra politiker OCH särskilt journalister tar del av den excellenta bok som kom nyligen och som benar ut hela klimatalarmismens obefintliga stöd i den emiriska verkligheten. Den heter [Professionell klimatbevakning](#) av Anders Bolling och Svenolof Karlsson och kan varmt rekommenderas för alla som instinktivt känt att det är något galet med hela klimatfrågan inom medier och politik.

Yttrandefriheten under hårt tryck

I skrivande stund har åtal för hets mot folkgrupp riktats mot ett flertal personer som är kritiska till islam. Två stycken för att de bränt koranen och i samband med detta anses ha uttryckt ”missaktning” mot muslimer, som då antas vara en ”folkgrupp”. Men den stora saken är att ordföranden i justitieutskottet Richard Jomshof har anmälts för samma brott i det han spridit vidare några satirbilder som tar upp problemen men migrationen av regressiva kulturelement in i Europa. Nu tursamt nog frikänd/ ej åtalad.

Det vi ser här är uppenbarligen ett selektivt agerande från rättsväsendet av politiska skäl. Man kan hata och driva med t.ex. kristna och budister hur man vill, staten lyfter inte ett finger. Men statens styresmän och dess legala arm är nu livradda för våldsamma reaktioner från islamistiska grupper, vilka därför ska hållas på gott humör av det svenska rättsväsendet.

Yttrandefriheten får då stå åt sidan, vilket förstås är en otroligt allvarlig utveckling som bara det muslimska brödrskapet – och andra islamistiska grupper och deras icke-muslimska dörrmattor kan applådera.

Som Edward Nordén [>>skriver](#): ”Satir är ett erkänt och kraftfullt litterärt verktyg som använder humor, ironi, överdrifter, olika jämförelser eller något slags förlöjligande för att peka på missförhållanden eller känsliga situationer i samhället eller belysa kulturella normer.”

”Vill man genom satir avbilda dessa reella missförhållandena blir det inte nödvändigtvis vackert, anständigt och politiskt korrekt.” Satir är en självklar del i ett fungerande, öppet samhälle som kan vädra sin konflikter genom pysventiler.”

Och vad händer om man täpper till pysventiler? Just det: något exploderar till slut. Därför så viktigt att Jomshof friades! Allt annat skulle innebära att vi gick in ett skymningsland för den fria debatten.

”Missaktning” ska inte vara ett skäl att straffas av staten

Ordet ”missaktning” måste bort från hetslagstiftningen. Att hetsa till våld mot grupper eller personer är en sak, som självfallt ska vara straffvärt men ”missaktning” ska aldrig vara skäl för lagföring. (Det finns dessutom redan en förtalslagstiftning.) Det är en prinsessan på ärten-attityd som bara leder till ängslighet i debatten, intern censur och ovärdigt arbete för politiskt korrekta åklagare och ”skvallrare” på sociala medier som medvetet eller inte går regressiva krafter till mötes.

Leif V. Erixell ordf. i MRRS, Medborgarrättsrörelsen i Sverige.

Bevisekonomi: En ny lins för att förstå rättsprocesser i ett bevisfokuserat rättsväsende

I dagens komplexa rättssystem blir det allt viktigare att förstå de underliggande mekanismerna som styr rättsprocesser. Ett koncept som erbjuder en ny och värdefull insikt är "bevisekonomi". Denna modell betraktar bevisföring i rättsprocesser som en form av ekonomiskt system, där bevis fungerar som en resurs som parterna använder för att uppnå önskade rättsliga resultat.

Detta perspektiv är särskilt relevant i ett bevisfokuserat rättsväsende, där domstolar baserar sina beslut på parternas presenterade bevis snarare än sannolikheter eller abstrakta verklighetsmodelleringar.

Bevis

Ett bevis är något vi hypotetiskt antar är en effekt eller påverkan på verkligheten som "följer" tidsmässigt efteråt som en "produkt" av att en viss händelse inträffat. Det bygger på kausalitet och frekvensuppskattning där vi undersöker och uppskattar vad som frekvensmässigt mest följer efter att händelse A inträffat, till exempel vid misshandel. När någon slår någon annan hårt så kan vi observera att det oftast följer en effekt/påverkan i verkligheten av att någon får ett blåmärke där slaget träffat. Då kan vi uppskatta att på grund av den höga frekvensen av slag -> blåmärken vi ser också att det i scenariot saknas andra objekt som skulle ha kunnat orsaka blåmärket. Blåmärken kan således utgöra en form av bevis som verifierar att slag inträffat tidigare.

Bevis som "resurser" i rättsprocessen

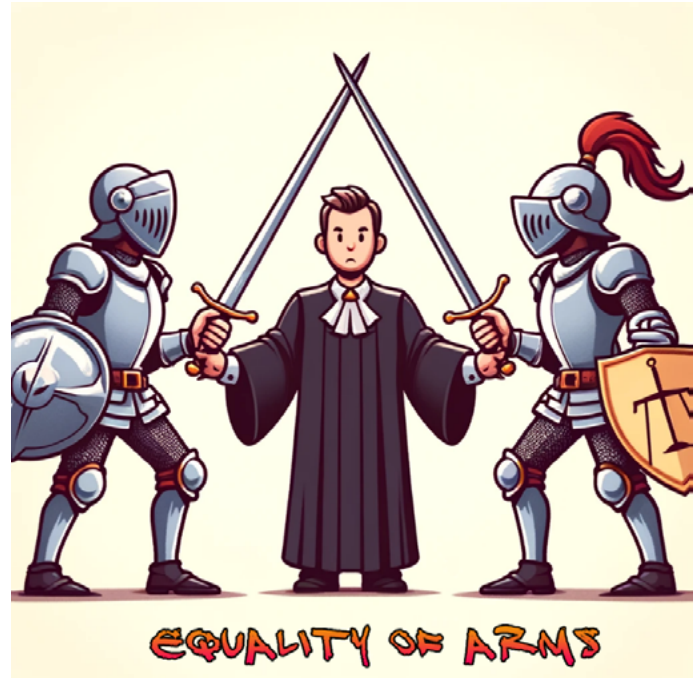
I ett bevisfokuserat rättsväsende kan vi betrakta bevis som en form av "resurs". Parterna samlar, presenterar och argumenterar kring bevis för att övertyga domstolen om sin sak. Ur detta perspektiv blir tillgången till och förmågan att presentera bevis avgörande för en parts möjligheter att få rätt i en tvist då bevisen behöver presenteras för att de korrekta materiella sakförhållandena skall anses "bevisade".

Precis som i en traditionell ekonomi kan "bevisresurserna" vara ojämnt fördelade mellan parterna och medföra att de materiellt korrekta sakförhållandena inte blir styrkta. En part med både åtkomst till bevisinsamling och makt att blockera den andres bevisinsamling har en betydande fördel i rättsprocesser. Genom att styra flödet av bevisresurser för en viss hypotes till domstolen så styrs vilka sakförhållanden som skall anses mest sannolika och verifierade och inte oavsett om sakförhållandet som påstås styrkas har hänt. Detta kan skapa en potentiell obalans i "bevisekonomin" som kan missbrukas av parter som inte vill vinna rättsprocesser baserat på att deras påståenden om sakförhållandena är korrekta utan genom att ljuga och sabotera den andra partens bevisinsamling och orsaka dem bevisbrist och beviskada.

Domstolens roll som reglerande instans

I den bevisekonomiska modellen kan domstolen ses som en reglerande instans. Domstolens uppgift blir att:

1. Skapa *equality of arms*, en central del i europakonventionens artikel 6 som tvingar stater att garantera medborgarna rättvisa rättegångar, genom att säkerställa att båda parter har rimlig tillgång till verklighetens "bevisresurser" och att hjälpa den svagare parten som är i bevismässigt underläge och fördela bevisbörda och beviskrav proportionerligt beroende på parternas möjlighet till bevisinsamling. Detta utgör också ett sätt att skydda mot missbruk av processen.
2. Utföra en objektiv opartisk frekvensbaserad bevisvärdering genom att uppskatta, baserat på verkliga frekvenser, hur sannolikt det är att det som påstås vara bevis skulle uppstå

om den händelse som beviset sägs verifiera faktiskt har inträffat. Samtidigt bedöma sannolikheten för att beviset istället är ett resultat av en annan händelse eller omständighet. All sannolikhetsbedömning ska baseras på frekvenser från verkligheten för att minimera risken för godtycke och spekulation.

Denna roll är avgörande för att överhuvudtaget möjliggöra materiellt riktiga domar—det vill säga domar som bygger på en korrekt modellering av de sakförhållanden som faktiskt inträffat i dåtiden—och för att säkerställa att rättsordningen implementeras, får effekt och styr verkligheten. Genom en materiellt riktig dom får den part som har rätt enligt de faktiska omständigheterna också det skydd, den belöning och de rättsföljder som rättsordningen fastställer baserat på att de korrekta sakförhållandena har styrkts.

Om de korrekta sakförhållandena däremot inte kan styrkas med bevis—till exempel om någon förstör eller undanhåller bevis—kan rättsordningens korrekta rättsföljder inte aktiveras av domstolen. Då blir rättsordningen enbart en teoretisk konstruktion utan effekt i verkligheten. Bevisförstörelse och undanhållande av bevis är således sabotage av rättsordningens möjlighet att få genomslag i den faktiska verkligheten.”

Utmaningar i bevisekonomin

Flera faktorer kan störa den ideala bevisekonomin:

1. Ojämlig tillgång till bevis: En part kan ha exklusiv tillgång till vissa bevis, vilket skapar en obalans i "bevismarknaden".
2. Resursobalans: En part med större ekonomiska resurser kan ha bättre möjligheter att samla, analysera och presentera bevis.
3. Bevishinder: En part kan aktivt blockera den andra partens och andras möjligheter till bevisinsamling, vilket skapar en form av «monopol» i bevisekonomin. En part gör sig själv till bevismonopolist.

Forts. sid 4.

4. Kontroll över bevisinstrumenten: Genom att t.ex. göra sig själva och jäviga vittnen till de ända bevisinstrumenten som får lov att närvara och "samla bevis" och dokumentera sakförhållandena så innebär det att parten kan styra över vilka detaljer om verkligheten som de skall presentera samt undanhålla för domstolen.

Bevismonopol och bevisskada: Allvarliga störningar i bevisekonomin

En särskilt allvarlig form av obalans och missbruk i bevisekonomin uppstår när en part lyckas skaffa sig ett bevismonopol genom att blockera den andra parten och andra från att samla bevis. Detta fenomen förtjänar särskild uppmärksamhet på grund av dess potentiellt förödande effekter på rättsprocessens rättvisa och effektivitet. Monopolisten orsakar därigenom en bevisskada för alla andra parter.

Bevismonopolism uppstår när en part i en rättslig tvist skaffar sig exklusiv kontroll över bevisinsamlingen, bevisinstrumenten som skall "dokumentera" sakförhållandena och blockerar alla andras bevisinsamling. En bevismonopolist är en aktör som medvetet skapar och utnyttjar denna situation för att få ett övertag i rättsprocessen där bevis är resursen som styr vad som skall anses styrkt med bevis och inte.

En person eller organisation blir en bevismonopolist när de exempelvis:

1. Aktivt kontrollerar tillgången till bevis och låter bara sina programmerbara bevisinstrument närvara och som sedan efteråt kan programmeras till vilka detaljer de skall uppge och vilka de skall undanhålla.
2. Förhindrar andra parter från att samla eller få tillgång till relevanta bevis samt närvara med sina bevisinstrument för att dokumentera.
3. Selektivt presenterar eller undanhåller bevis för att styra narrativet i en rättsprocess.
4. Utnyttjar sin exklusiva tillgång till bevis för att manipulera utfallet av rättsliga förfaranden.
5. Skapar situationer där den blivande

bevismonopolisten säkerställer att enbart denne själv och dennes utvalda och programmerbara bevisinstrument tillåts dokumentera vad som utspelar sig. Därmed gör de sig själv till de exklusiva bevisinstrumenten och efteråt kan bevisinstrumenten programmeras med vad de skall uppge och inte uppge om den dåtida verkligheten.

6. Bevismonopolism kan ta olika former, från att fysiskt kontrollera en brottsplats eller ett viktigt dokument, till att vara den enda närvarande vid en kritisk händelse, eller att ha exklusiv kännedom om en tidpunkt när en bevisinsamling kommer utföras.. Detta fenomen utgör ett allvarligt hot mot rättssäkerheten och principen om en rättvis rättegång, då det kan leda till snedvridna rättsprocesser, ökad risk för materiellt felaktiga domslut (som inte bygger på en korrekt modellering av den dåtida verkligheten), och ett försvagat förtroende för rättsystemet.

Bevisskada – ett centralt koncept i bevisekonomin

Begreppet bevisskada har tidigare inte förekommit i svensk rätt men har i utländsk doktrin en motsvarighet i begreppet "evidential damage". Med termen bevisskada avses den skadelidandes reducerade möjlighet att vinna framgång i en rättslig tvist till följd av att bevisning har förlorats, förstörts eller gjorts otillgänglig. Detta koncept är särskilt relevant i diskussionen om bevismonopol och bevisekonomi.

Det är viktigt att notera att en bevisskada inte ska förväxlas med eventuella person-, sak- eller förmögenhetsskador som kan drabba den som har den faktiska äganderätten till det förkomna beviset. Istället handlar det om den processuella nackdel som uppstår när en part inte kan

Fotnoter

1 Moskowitz, M. (2022). *Kan en skada bestående i en försämrad processmöjlighet vara ersättningsgill?* (NFT). Tillgänglig på [nft.nu] (<https://nft.nu/en/kan-en-skada-bestaende-i-en-forsamrad-process-mojlighet-vara-ersattningsgill>).

presentera nödvändig bevisning i en rättstvist, vilket kan ha avgörande betydelse för utgången av målet.

Bevisskadans konsekvenser i ett bevisfokuserat rättsväsende

I ett bevisfokuserat rättsväsende, där domstolar styrs av vilka konkreta bevis som parterna kan och vill presentera snarare än sannolikhetsbaserade bedömningar, blir konsekvenserna av bevisskada särskilt allvarliga. Detta system, som vid första anblick kan tyckas objektivt och rättvist, riskerar paradoxalt nog att leda till orättvisa utfall när det kombineras med ojämlika bevisinsamlingsmöjligheter.

Den inneboende faran i ett sådant system ligger i att parter kan skaffa sig kontroll över bevisinsamlingsmöjligheterna och därmed få ett de facto monopol på den "bevisresursen" som är avgörande i rättsprocessen och bestämmer vilka sakförhållanden som kan anses styrkta och inte styrkta. Genom att selektivt välja vilken bevisning som presenteras – och vilken som undanhålls – kan bevismonopolisten i stor utsträckning styra rättsprocessens utfall.

Andreas Jansson

I nästa nummer av Medborgarrätt fortsätter vi resan ännu längre in i bevisvärderingens underbara värld.

Årets stämma närmar sig – kallelse!

På grund av olika administrativa orsaker – inte minst p.g.a. arbetet med jubileumsskriften – så blev det ingen stämma innan sommaren, så vi tar den efter istället. Datumet är satt till 15 oktober. Kallelsen är därmed stadgeenligt meddelad. Även årets stämma blir en e-poststämma. Relevanta dokument med frågeställningar kommer att distribueras till medlemmarna via e-post.

